

‘Onder de Boschboom’

De Kleppermars

Als u bij het lezen van deze titel enthousiast overeind veert en meteen begint te zingen en rare bewegingen met de rechterhand te maken, dan bent u niet meer zo piep. Voor de jongere lezers: kleppers waren twee houten blokjes die je op een speciale manier tussen de vingers moest houden. Door je hand losjes vanuit de pols te schudden gaf dat een klepperend geluid. Het was het Nederlandse antwoord op de Spaanse castagnetten. Tot ver in de vorige eeuw werd De Kleppermars gespeeld en gezongen. Bij speciale gelegenheden als Koninginnedag soms door honderden schoolkinderen tegelijk. Een stukje van het refrein:

Klepper-de-klepper-de-klep-klèp-klep (twee maal)

‘k ben zo blij dat ik, ‘k ben zo blij dat ik,

‘k ben zo blij dat ik ze hèèè-heb.

Die tweede regel was een tongbreker, maar in de laatste kon je lekker uithalen op dat hèèè-heb. Dat klonk dan ook vaak hartverscheurend vals.

Tot voor kort dacht ik dat dit lied was geschreven door stadsbeiaardier Toon van Balkom. Toon heeft namelijk ook een kleppermars geschreven, maar dat blijkt achteraf een instrumentale compositie zonder tekst te zijn. Het omslag van de bladmuziek van zijn kleppermarsch, uitgegeven door muziekhandel Goosen & Swagerman, heb ik opgenomen in mijn onlangs verschenen boek ‘Van Balkom Beiaardiers. Drie generaties Bossche klokkenspelers 1915-2015’. Hierin staat ook een afbeelding van de (78-toeren) plaat, die het Vaudeville-orkest van Max Tak van deze compositie maakte. Op de tentoonstelling in het Sint-Jansmuseum De Bouwloods wordt een video vertoond waarop Sjef en Joost van Balkom de kleppermars van (groot)vader Toon in een quatre mains-bewerking spelen op de beiaard.

Maar wie componeerde nu de ‘echte’ Kleppermars? Bij nader onderzoek bleek dat meer componisten zich aan het kleppen hadden gewaagd, zoals de Zeeuw Jan Morks, die al in 1905 een kleppermars (Marcia Castagnole) schreef. Op You Tube vond ik de versie met de tekst die ik aan het begin van dit stukje citeerde. De muziek én de tekst van deze Kleppermars was geschreven door een zekere Annie Franck. Het lied werd in 1933 op de plaat gezet door het AVRO-kinderkoor onder leiding van Jacob Hamel. Deze joodse dirigent werd in 1943 vermoord in Sobibor. Na de oorlog werd het koor omgedoopt tot Kinderkoor Jacob Hamel.

De vraag is nu: wie was Annie Franck? Was zij ook joods en is zij in de oorlog verdwenen? Internet levert geen bruikbare informatie en google blijft maar vragen of ik niet haar beroemde naamgenote Anne Frank bedoel. Misschien dat er onder de lezers van de *Bossche Omroep* mensen zijn die hier meer over weten.

Cees Slegers.

‘Onder De Boschboom’ is een rubriek van cultuurhistorische aard, die haar columnisten een podium biedt om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Reacties? Stuur uw email naar: onderdeboschboom@kringvrienden.nl

Op bovenstaande column verscheen een vervolg op 15 juli 2015

‘Onder de Boschboom’

De vrouw achter De Kleppermars

Enige weken geleden schreef ik een stukje over De Kleppermars en vroeg me af wie toch de componiste en tekstschrijfster Annie Franck was. Haar naam stond weliswaar op het etiket van de 78-toerenplaat die in 1933 werd uitgebracht met AVRO's Kinderkoor onder leiding van Jacob Hamel, maar verder kon ik ook op internet zo gauw niets over haar vinden.

Ik bleek niet goed gezocht te hebben: Theo van Herwijnen bracht mij op het goede spoor. Haar achternaam bleek Frank te zijn zonder c. En mijn vermoeden dat zij omgekomen zou zijn in de oorlog bleek ongegrond. Integendeel: zij is zelfs 103 jaar geworden.

Annie Frank werd geboren in 1890 in een gezin met acht kinderen. Zij was blind, evenals twee van haar zusjes. Zij groeide op in Amsterdam en kreeg privé pianoles met partituren in braille. Toen ze veertien was, in 1904, mocht ze al een keer optreden voor koningin Wilhelmina en later in 1912 werd ze uitgenodigd om in het Paleis op de Dam voor het toen driejarige prinsesje Juliana te spelen. Het prinsesje werd daarna op het balkon aan het volk getoond en Annie Frank herinnerde zich later nog altijd het hoerageroep dat ze door de openstaande deuren hoorde. Zij haalde haar vakdiploma en gaf pianolessen. Maar thuis werd het wat te benauwd en ze begon met haar twee zussen een muziekschool in de Anna van den Vondelstraat, in de wandeling bekend als de school van de Dames Frank. Hier zette ze ook een kinderzangklas op. Dit kinderklasje groeide uit tot een groot kinderkoor waarmee ze in de jaren vijftig ook optrad in de Grote Zaal van het Concertgebouw.

Op de site van NPO-radio is nog een lang interview met haar te horen in het programma ‘Een leven lang’ van vrijdag 26 april 1985. De toen 95-jarige vertelt daarin met een opmerkelijk jonge stem hoe er in haar zangklasje van zo'n twintig meisjes een stuk of zeven jongens zaten die niet gemotiveerd waren omdat ze alleen maar ‘meidenliederen’ zongen. Toen heeft ze gezegd: “Dan zal ik eens iets voor jullie maken wat een jongenslied is”. En dat werd de Kleppermars. “Ik krijg er nog altijd revenuen van”, lachte ze.

In een interview in De Telegraaf op 28 maart 1969 vertelde ze dat ze zich al in de jaren twintig had aangesloten bij de Graalbeweging, een natuurfilosofische vereniging. Dankzij die beweging stond ze midden in het leven, zei ze en voegde er aan toe: “Wie weet word ik wel honderd, maar als ik vandaag wist dat ik morgen zou overlijden dan aanvaardde ik dat. Een begrafenis is geen droefenis. Je neemt afscheid om je leven elders voort te zetten.”

Toen ze overleed was ze bijna 103 jaar oud. In De Telegraaf stond haar overlijdensadvertentie: Na een arbeidzaam leven, gewijd aan de muziek, en dankbaar zoveel voor de verbreiding van de Graalsboodschap in Nederland te hebben mogen werken, is rustig heengegaan Anna Maria Zieren-Frank, 25 september 1890 – 6 juni 1993.

Mocht de Kleppermars weer eens door uw hoofd spelen, gedenk dan deze actieve, aardige vrouw.

Cees Slegers.

'Onder De Boschboom' is een rubriek van cultuurhistorische aard, die haar columnisten een podium biedt om op persoonlijke titel onderwerpen die met de Bossche cultuur te maken hebben uit te diepen. Reacties? Stuur uw email naar: onderdeboschboom@kringvrienden.nl